

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa /elektroniczny znacznik czasu/

DKPL.WK.0610.2.90.2022.ACY(12)

RM-0610-90-22

UD245

Pani Elżbieta WITEK
Marszałek Sejmu

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 i art. 123 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o zmianie ustawy o dokumentach publicznych.

Rada Ministrów uznała ww. projekt za pilny z uwagi na potrzebę wydłużenia okresu przejściowego wydawania niektórych dokumentów na dotychczasowych zasadach. Uzasadnione jest to koniecznością zakończenia prac legislacyjnych oraz umożliwienia wejścia w życie projektowanych zmian przed 12 lipca 2022 r.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z poważaniem,

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

Wnioskodawca

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o dokumentach publicznych

Art. 1. W ustawie z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1660 i 1997 oraz z 2022 r. poz. 350, 655, 830 i 1002) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2:
 - a) w ust. 1:
 - w pkt 3 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) który określa w przepisach prawa powszechnie obowiązującego wymogi dla blankietu dokumentu publicznego, o którym mowa w pkt 2 lit. b, z tym że obowiązki określone w art. 14 i art. 34–39 wykonuje upoważniony na podstawie przepisów prawa powszechnie obowiązującego podmiot realizujący zadania publiczne, który zatwierdza wzór graficzny i formę tego dokumentu;”;
 - w pkt 8 po wyrazie „SPECIMEN” skreśla się przecinek i wyrazy „a w przypadku dokumentów publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 10–14, blankiet dokumentu publicznego niespersonalizowany i niezindywidualizowany fikcyjnymi danymi”;
 - b) uchyla się ust. 3;
- 2) w art. 3 w ust. 1 w pkt 4 wyrazy „pkt 1–31” zastępuje się wyrazami „pkt 1–9a i 15–31”;
- 3) w art. 5 w ust. 2 uchyla się pkt 10–14;
- 4) w art. 7 uchyla się ust. 6;
- 5) uchyla się art. 9 i art. 10;
- 6) w art. 15 uchyla się pkt 1;
- 7) w art. 17 w ust. 6 po wyrazach „interesu publicznego” skreśla się przecinek i wyrazy „z tym, że cena wytworzenia blankietu dokumentów publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 14, jest ustalana w umowie zawieranej między Krajową Radą Notarialną a Spółką”;
- 8) w art. 34 w ust. 1 skreśla się wyrazy „a w przypadku dokumentów, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 10–14, wzór jednolitego blankietu dokumentów publicznych;”;

- 9) w art. 35 po wyrazach „wzór tego dokumentu publicznego” skreśla się przecinek i wyrazy „a w przypadku dokumentów, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 10–14, wzór jednolitego blankietu dokumentu publicznego”;
- 10) w art. 73 w ust. 1:
- a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) w przypadku dokumentów publicznych kategorii pierwszej i drugiej, z wyłączeniem dowodów rejestracyjnych pojazdów, o których mowa w art. 73 ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, kart pojazdów, o których mowa w art. 77 tej ustawy, dokumentów podróży przewidzianych w Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, sporządzonej w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz. U. z 1991 r. poz. 515 i 516), o których mowa w art. 89i ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz polskich dokumentów podróży dla cudzoziemca, o których mowa w art. 226 pkt 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, a także dokumentów, o których mowa w ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2020 r. poz. 955 oraz z 2022 r. poz. 275): zaświadczenia uprawniającego do przewozu lub przywozu broni i amunicji, zastępującego pozwolenie na broń, uprawniającego do nabycia broni lub amunicji oraz zgody na wywóz z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej broni lub amunicji, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 44 tej ustawy, legitymacji posiadacza broni oraz legitymacji posiadacza terminowego pozwolenia na broń, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 31 ust. 1 oraz art. 39 ust. 3 tej ustawy, zaświadczenia uprawniającego do nabycia broni, o którym mowa w art. 12 ust. 2 tej ustawy, legitymacji osoby dopuszczonej do posiadania broni, o której mowa w art. 30 ust. 4 tej ustawy, świadectwa broni, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 31 ust. 1 tej ustawy, karty rejestracyjnej broni, o której mowa w art. 13 ust. 5 tej ustawy, zaświadczenia uprawniającego do nabycia broni lub amunicji, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 44 tej ustawy, zgody na wywóz z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej broni lub amunicji – trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy;”
- b) w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 i 7 w brzmieniu:

- „6) w przypadku dokumentów, o których mowa w ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji: zaświadczenia uprawniające do przewozu lub przywozu broni i amunicji, zastępującego pozwolenie na broń, uprawniające do nabycia broni lub amunicji oraz zgody na wywóz z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej broni lub amunicji, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 44 tej ustawy, legitymacji posiadacza broni oraz legitymacji posiadacza terminowego pozwolenia na broń, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 31 ust. 1 oraz art. 39 ust. 3 tej ustawy, zaświadczenia uprawniające do nabycia broni, o którym mowa w art. 12 ust. 2 tej ustawy, legitymacji osoby dopuszczonej do posiadania broni, o której mowa w art. 30 ust. 4 tej ustawy, świadectwa broni, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 31 ust. 1 tej ustawy, karty rejestracyjnej broni, o której mowa w art. 13 ust. 5 tej ustawy, zaświadczenia uprawniające do nabycia broni lub amunicji, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 44 tej ustawy, zgody na wywóz z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej broni lub amunicji – do dnia 1 października 2024 r.;
- 7) w przypadku książeczki żeglarskiej o której mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu – do momentu wykorzystania obecnego nakładu blankietów książeczek żeglarskich, nie później jednak niż do dnia 30 czerwca 2024 r.”;
- 11) w art. 80 uchyla się pkt 1.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Założeniem ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1660 i 1997 oraz z 2022 r. poz. 350, 655, 830 i 1002), zwanej dalej „ustawą”, która - co do zasady - weszła w życie w dniu 12 lipca 2019 r. (art. 80 *in princ.*), było wprowadzenie reguły, że dokumenty wydawane przez organy publiczne są sporządzane na blankietach o ustalonym wzorze, z zabezpieczeniami utrudniającymi ich sfalszowanie. Powyższe *ratio legis* nie budzi wątpliwości w odniesieniu do dokumentów wydawanych przez organy władzy publicznej w normalnym obrocie administracyjnoprawnym, takich jak stwierdzające tożsamość lub istnienie uprawnienia, np. legitymacja, zaświadczenie, certyfikat czy zezwolenie. Zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 10-13 w zw. z art. 80 pkt. 1 ustawy, z dniem 12 stycznia 2023 r. tytuły wykonawcze wydawane przez sądy lub referendarzy sądowych, odpisy prawomocnych orzeczeń sądów, z których wynika nabycie, istnienie lub wygaśnięcie prawa, albo które odnoszą się do stanu cywilnego, odpisy orzeczeń lub zaświadczenia stwierdzające uprawnienie do: reprezentacji danej osoby, dokonania czynności prawnej bądź zarządu określonym majątkiem, wydawane przez sądy, odpisy postanowień sądów i referendarzy sądowych w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności tytułom egzekucyjnym innym niż wymienione w art. 777 § 1 pkt 1 i 1¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.), gdy ich przedmiotem są tytuły egzekucyjne nie pochodzące od sądu, staną się dokumentami publicznymi kategorii pierwszej. Podobnie, dokumentami publicznymi kategorii pierwszej z dniem 12 stycznia 2023 r. staną się wypisy, odpisy i wyciągi dokumentów obejmujących czynności notarialne, o których mowa w art. 79 pkt 1-1b i 4, poświadczenia, o których mowa w art. 79 pkt 2, oraz protesty, o których mowa w art. 79 pkt 5 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1192, z późn. zm.), co z kolei wynika z art. 5 ust. 2 pkt 14 w zw. z art. 80 pkt 1 ustawy.

W uzasadnieniu do projektu ustawy podniesiono, że *właściwe zabezpieczenie dokumentów przed fałszerstwem i niezawodne metody weryfikacji ich autentyczności mają istotne znaczenie dla każdego obywatela, pewności i bezpieczeństwa obrotu prawnego, ekonomicznego i finansowego*. Przy czym wskazano jedynie, że w latach 2010-2015 stwierdzono łącznie 361 310 przestępstw przeciwko dokumentom, co stanowiło średnio 60218 przestępstw rocznie. Fałszerstwa dotyczą niemalże wszystkich rodzajów dokumentów. Ustawodawca nie sprecyzował jednak wówczas, ile spośród powyższej liczby czynów atakowało dobra prawne związane z wiarygodnością tej kategorii dokumentów publicznych

w odniesieniu do wskazanych rodzajów dokumentów sądowych i notarialnych (druk nr 2153 Sejmu RP VIII kadencji). Nie oznacza to jednak, że takich czynów nie było, gdyż w przeszłości miały miejsce przypadki, np. przedstawiania komornikom sfalszowanych tytułów wykonawczych.

W chwili podjęcia prac legislacyjnych nad niniejszym projektem ustawy o zmianie ustawy o dokumentach publicznych, tj. w 2021 r., istotnie zweryfikowano i zaktualizowano uprzedni – jak się wydaje wynikający z przyjęcia zbyt daleko posuniętej ostrożności – pogląd oraz z uwagi na wyniki szczegółowych prac analitycznych podjętych w Ministerstwie Sprawiedliwości w okresie późniejszym przyjęto (w oparciu o szczegółowe dane wskazane w Ocenie Skutków Regulacji), że stanowisko prezentowane w roku 2016 implikuje wdrożenie nieproporcjonalnych do skali faktycznego zjawiska przestępczości (nieprawidłowości) instrumentów prawnych przewidzianych w omawianych przepisach ustawy.

Analiza względów praktycznych powyższych założeń, w tym zakładana perspektywa elektronizacji obrotu dokumentami sądowymi i notarialnymi, możliwość ich weryfikacji, a także dotychczas istniejące zabezpieczenia, upoważnia do postawienia kwestii, czy skala ewentualnych nieprawidłowości w posługiwaniu się dokumentami omawianej kategorii (art. 5 ust. 2 pkt 10-14 ustawy) jest adekwatna do wdrożenia rozwiązań wiążących się z tak daleko idącymi skutkami, w tym skutkami natury ekonomicznej.

Zdaniem projektodawcy, o czym poniżej, powyższe okoliczności upoważniają do postawienia tezy o nieproporcjonalności założeń ustawy o dokumentach publicznych w omawianym obszarze regulacyjnym. Tym samym należy wyłączyć dokumenty, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 10-14 spod zakresu działania ustawy.

Ustawa zakłada, że jedynym podmiotem, który będzie uprawniony do wytwarzania blankietów omawianej kategorii dokumentów, zgodnie z art. 17 ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 7 ustawy, będzie wyspecjalizowany podmiot działający w formie jednoosobowej spółki skarbu państwa. Zgodnie z art. 17 ust. 5 ustawy, odpłatne wytwarzanie tych blankietów będzie odbywać się na podstawie umowy zawieranej między emitentem dokumentu publicznego (w analizowanym przypadku Ministrem Sprawiedliwości) a tym podmiotem, z uwzględnieniem zasad handlowych i interesu publicznego. Jak można przewidywać, tak scentralizowany sposób pozyskiwania blankietów, poza oczywistym zwielokrotnieniem kosztów wytwarzania takich dokumentów w sądzie, spowoduje powstanie nowych wyzwań natury organizacyjnej dla jednostek administracji sądowej, polegających na zapewnieniu

każdemu z sądów odpowiedniego zapasu blankietów nabytych od tego podmiotu, a także ich cyklicznych dostaw zapewniających ciągłość ich wydawania interesantom. Blankiety przedmiotowych dokumentów będą zgodnie z art. 43 ustawy podlegać szczególnym wymogom w zakresie bezpieczeństwa ich przechowywania w każdym sądzie. Wymogi te będą polegać na obowiązku zapewnienia, aby pomieszczenie, w którym są przechowywane, było zamykane, a dostęp do niego posiadały wyłącznie osoby upoważnione. Jeżeli pomieszczenie takie będzie znajdować się na parterze, okna zewnętrzne będą musiały być zabezpieczone: szybami odpornymi na przebicie lub rozbicie lub stalowymi żaluzjami albo siatkami stalowymi, lub okratowaniem. Dostęp do tego pomieszczenia będzie musiał być rejestrowany w sposób polegający na zamontowaniu systemu kontroli dostępu do pomieszczenia lub prowadzeniu rejestru wejść i wyjść do i z tego pomieszczenia. Zdaniem projektodawcy, wejście w życie art. 5 ust. 2 pkt 10-13 ustawy (w odniesieniu do sądów), spowoduje znaczny wzrost obciążeń sekretariatów sądowych. Ubocznie można wskazać, że stosunkowo duża liczba wydawanych tego typu dokumentów, przewyższająca wielokrotnie liczbę wszystkich innych wytwarzanych dokumentów publicznych w ogóle, powinna sama w sobie wymuszać znaczne obniżenie wymagań w zakresie zabezpieczeń przed fałszerstwem w stosunku do innych dokumentów kategorii pierwszej, przewidzianych w przepisach rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 lipca 2019 r. w sprawie wykazu minimalnych zabezpieczeń dokumentów publicznych przed fałszerstwem (Dz. U. poz. 1281), wydanego na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy o dokumentach publicznych, w sposób umożliwiający ich wytwarzanie w każdym sądzie. Dodatkowo uzasadnione wydaje się przypuszczenie, że z jednej strony stosunkowo odległy termin wejścia w życie art. 5 ust. 1 pkt 10-13 ustawy, a z drugiej dynamiczny rozwój technik informatycznych i wdrażanie ich w kolejnych obszarach funkcjonowania sądownictwa, może spowodować, że do czasu wejścia tych przepisów w życie, tj. 12 stycznia 2023 r., jak również w okresie następującym po tej dacie coraz większa część orzeczeń, szczególnie w obszarze tzw. postępowań rejestrowych, będzie wydawanych w postaci elektronicznej, a ich zabezpieczenie przed fałszerstwem będzie mogło odbywać się już na tym poziomie. Z tego względu, w odniesieniu do dokumentów sądowych, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 10-13 zastosowanie tego typu technik zabezpieczeń może uczynić bezprzedmiotowym, z punktu widzenia celów ustawy, tj. głównie zapewnienia ich ochrony przed fałszerstwem, stosowanie do ich wytwarzania blankietów dostarczanych przez wyspecjalizowany podmiot. Pozwoliłoby

to uniknąć obciążeń organizacyjnych sekretariatów sądowych związanych z ich wytwarzaniem i przechowywaniem przewidzianych w powołanych wyżej przepisach ustawy.

W świetle omawianych zagadnień, należy w ocenie projektodawcy zwrócić również uwagę na treść art. 53a § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2072, z późn. zm.), dalej jako „u.s.p.”, stanowiącego, że pochodzący od sądu dokument uzyskany z systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe ma moc dokumentu wydanego przez sąd, o ile ma cechy umożliwiające jego weryfikację w tym systemie. Wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 53a § 2 u.s.p. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 września 2016 r. w sprawie sposobu i cech umożliwiających weryfikację istnienia i treści pisma w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe (Dz. U. poz. 1422) określa sposób i cechy umożliwiające weryfikację istnienia i treści pisma w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe, mając na względzie minimalne wymagania dla systemów teleinformatycznych oraz potrzebę ochrony praw osób uczestniczących w postępowaniach sądowych.

Dalsza, znaczna elektronizacja obrotu dokumentami sądowymi to wynik m.in. wdrożenia rozwiązań przewidzianych w ustawie z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1909), która - co do zasady - weszła w życie z dniem 1 grudnia 2021 r. (art. 36).

Jak wynika z uzasadnienia projektu ww. ustawy (druk nr 2637 Sejmu RP VIII kadencji) - stanowi ona m.in. wykonanie obowiązku określonego w art. 24 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz. Urz. UE L 141 z 05.06.2015, s. 19)” (...) a jej celami są m.in. *zwiększenie bezpieczeństwa obrotu prawnego oraz wprowadzenie i wykorzystanie nowych technologii w prowadzeniu postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych, w tym przez prowadzeniu akt postępowań restrukturyzacyjnych oraz upadłościowych w formie elektronicznej, a nawet całkowitą informatyzację tych postępowań* (str. 19-20 i 45 uzasadnienia). Ustawodawca wskazał również, że *zgodnie z art. 25 rozporządzenia nr 2015/848 Komisja ustanowi w drodze aktów wykonawczych zdecentralizowany system służący wzajemnemu połączeniu rejestrów upadłości. Na system ten będą się składać rejestry upadłości oraz europejski portal „e Sprawiedliwość” pełniący rolę centralnego elektronicznego punktu dostępu publicznego do informacji w systemie. System będzie oferował*

funkcję wyszukiwania we wszystkich językach urzędowych instytucji Unii, by umożliwić dostęp do informacji obowiązkowych oraz wszelkich innych dokumentów i informacji zawartych w rejestrach upadłości, które państwa członkowskie postanowią udostępnić za pośrednictwem portalu „e-Sprawiedliwość”. Krajowy Rejestr Zadłużonych w zakresie, w jakim będzie stanowił „rejestr upadłości”, będzie interoperacyjny w europejskim portalu „e-Sprawiedliwość”, co umożliwi jego integrację w ramach łączenia rejestrów” (str. 12 uzasadnienia). (...) Utworzenie Krajowego Rejestru Zadłużonych oraz systemu teleinformatycznego obsługującego postępowania restrukturyzacyjne i upadłościowe zostanie zrealizowane w ramach projektu informatycznego (str. 17). W przyszłości będzie możliwość rozbudowywania i uzupełniania zarówno zakresu podmiotowego Krajowego Rejestru Zadłużonych, jak i rozbudowywania funkcjonalności systemu teleinformatycznego obsługującego postępowania sądowe (str. 18-19 uzasadnienia). Projektodawca wskazał również, że akta sprawy upadłościowej i restrukturyzacyjnej będą prowadzone w systemie teleinformatycznym, a orzeczenia sądu, sędziego-komisarza, referendarza i przewodniczącego są utrwalane wyłącznie w systemie teleinformatycznym z wykorzystaniem wzorców udostępnionych w tym systemie, co wynika z art. 219 ust. 1a p.u. oraz art. 197 ust. 1a p.r. System teleinformatyczny będzie dostępny za pomocą usług internetowych udostępnianych na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości na wzór rozwiązań przyjętych w elektronicznym postępowaniu upominawczym (str. 45 uzasadnienia). Ponadto, jak wskazuje się w motywach omawianej ustawy - założenie, że akta postępowania restrukturyzacyjnego oraz upadłościowego są prowadzone w systemie teleinformatycznym (co jest dopuszczalne i ma swoją podstawę normatywną w treści art. 53 u.s.p.), uzasadnia regulację, zgodnie z którą orzeczenia są utrwalane w systemie teleinformatycznym z wykorzystaniem wzorców udostępnionych w systemie teleinformatycznym i opatrywane kwalifikowanym podpisem elektronicznym (art. 219 ust. 1a p.u., art. 197 ust. 1a p.r.). Nawiązuje ona do rozwiązania zawartego w art. 324 k.p.c., zgodnie z którym w postępowaniu wszczętym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wyrok może być utrwalony w systemie teleinformatycznym i opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym”.

Podobnie, zdaniem projektodawcy, należy ocenić pierwotne założenia ustawy w odniesieniu do dokumentów, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 14, tzn. co do wypisów, odpisów i wyciągów dokumentów obejmujących czynności notarialne, o których mowa w art. 79 pkt 1-1b i 4, poświadczenia, o których mowa w art. 79 pkt 2, oraz protesty, o których mowa w art. 79 pkt 5 Prawa o notariacie.

W tej grupie dokumentów należy wskazać z kolei na rozwiązania wprowadzone ustawą z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 398, z późn. zm.), która - co do zasady - weszła w życie z dniem 9 kwietnia 2018 r. Zgodnie z art. 92a § 1 ustawy – Prawo o notariacie (dodanym cyt. wyżej ustawą o zmianie ustawy Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw), Krajowa Rada Notarialna prowadzi Centralne Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych, zwane dalej „Repozytorium”, w systemie teleinformatycznym, w którym przechowuje się elektroniczne wypisy i wyciągi z aktów notarialnych sporządzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Krajowa Rada Notarialna w zakresie i na zasadach określonych w przepisach szczególnych zapewni notariuszom, sądom oraz innym organom państwowym uprawnionym na podstawie tych przepisów dostęp do Repozytorium oraz bezpieczeństwo Repozytorium, w szczególności ochronę danych zgromadzonych w Repozytorium przed nieuprawnionym dostępem, przetwarzaniem, zmianą lub utratą. Niezwłocznie po sporządzeniu aktu notarialnego zawierającego w swej treści dane stanowiące podstawę wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego albo podlegającego złożeniu do akt rejestrowych podmiotu wpisanego do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego notariusz umieszcza jego elektroniczny wypis w Repozytorium. Notariusz opatruje wypis kwalifikowanym podpisem elektronicznym (art. 92a § 2 Prawa o notariacie).

W oparciu o powołane wyżej regulacje aktualnie realizowane jest zatem przez Krajową Radę Notarialną przedsięwzięcie Centralnego Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych (CREWAN), w którym gromadzone są i przechowywane elektroniczne wypisy aktów notarialnych zawierających w swej treści dane stanowiące podstawę wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego albo podlegające złożeniu do akt rejestrowych podmiotu wpisanego do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Podkreślić jednocześnie należy, że ewentualny rozwój Centralnego Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych (CREWAN) jest możliwy w oparciu o treść art. 92a § 3 Prawa o notariacie, zgodnie z którym wypisy aktów notarialnych innych niż określone w § 2 umieszcza się w Repozytorium, jeżeli wynika to wprost z odrębnych przepisów oraz pozwalają na to warunki organizacyjno-techniczne systemu teleinformatycznego, i znajduje się w zainteresowaniu Ministerstwa Sprawiedliwości.

Z kolei zgodnie z art. 19d ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 112, z późn. zm.), dodanym cyt. wyż. ustawą z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw, który to przepis wszedł w życie z dniem 1 marca 2021 r., jeżeli do wniosku należy dołączyć akt notarialny, którego wypis lub wyciąg został umieszczony w Repozytorium, wnioskodawca podaje we wniosku numer tego dokumentu w Repozytorium. Po zarejestrowaniu wniosku dokument, którego numer w Repozytorium został podany przez wnioskodawcę, jest automatycznie przekazywany za pośrednictwem systemu teleinformatycznego z Repozytorium i dołączany do wniosku.

Należy także zwrócić uwagę na inne rozwiązania mające wpływ zarówno na bezpieczeństwo obrotu prawnego, jak i ochronę dokumentów notarialnych przed fałszerstwem. Niewątpliwie istotną rolą w tym zakresie odgrywa elektroniczne postępowanie wieczystoksięgowe, w tym składanie przez notariuszy wniosków o wpis w księdze wieczystej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowania sądowe (art. 626¹ i nast. k.p.c.), a także Rejestr Spadkowy, prowadzonym przez Krajową Radę Notarialną w systemie teleinformatycznym (art. 95i Prawa o notariacie), w którym notariusz niezwłocznie po sporządzeniu aktu poświadczenia dziedziczenia lub europejskiego poświadczenia spadkowego dokonuje jego wpisu przez wprowadzenie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego danych wynikających z tego aktu lub poświadczenia (art. 95h § 1, art. 95y § 1 Prawa o notariacie), natomiast sąd wpisuje prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, prawomocne postanowienie uchylające lub zmieniające postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku (art. 679¹ k.p.c.).

W ocenie projektodawcy, potrzeba zapewnienia spójnych rozwiązań w omawianym obszarze, głównie dotyczącym prawa cywilnego w zakresie nieruchomości, zobowiązań oraz spadków, czy postępowania wieczystoksięgowego i rejestrowego, wskazuje na konieczność jednolitego unormowania kwestii odstąpienia od objęcia wskazanych dokumentów wydawanych przez sądy (głównie wydziały cywilne w sądach rejonowych i okręgowych) i notariuszy.

Dodatkowo wskazać trzeba, że realia obrotu cywilnoprawnego, w tym głównie prywatnoprawnego, wskazują, zdaniem projektodawcy, na nieadekwatność objęcia zakresem ustawy omawianej kategorii dokumentów. Ich charakter, różnorodność ich treści i formy, a przede wszystkim liczba tych dokumentów sprzeciwia się stosowaniu do nich określonych

zmienianą ustawą rygorów i wymagań. Najmniejszy bowiem sąd rejonowy sporządza i wydaje kilkadziesiąt odpisów orzeczeń (wyroków, postanowień) dziennie. Podobnie należy przyjąć w odniesieniu do notariuszy sporządzających stosunkowo niewielką liczbę aktów notarialnych. W chwili obecnej odpisy te nie są wydawane na blankietach, lecz są drukowane na zwykłym papierze, następnie opatrywane odpowiednimi podpisami i pieczęciami. W połączeniu z możliwością weryfikacji ich przez organ wykonujący takie orzeczenie (sąd, komornik, organy administracji) jest to wystarczające dla zapewnienia bezpieczeństwa i pewności obrotu prawnego. Natomiast wedle zmienianej ustawy wszelkie odpisy niemal wszystkich orzeczeń wydawanych przez sądy (zarówno w pionie cywilnym, jak i karnym), będą musiały być sporządzane według ustalonego wzoru na blankietach, których stosowanie będzie podlegało szczególnym rygorom na każdym etapie: produkcji, zamawiania, przechowywania (pod nadzorem), wydawania itd. Oznacza to zwielokrotnienie nakładu czasu i pracy na wydanie obywatelowi odpisu najprostszego orzeczenia, zwiększy koszty funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości i może spowodować opóźnienia w pracy sądów. Korzyść natomiast w postaci uniknięcia fałszerstw nie uzasadnia tego nakładu, albowiem skala fałszerstw dokumentów sądowych jest niewielka.

Ponadto należy jeszcze zwrócić uwagę, iż orzeczenia sądowe, które mają być objęte rygorami zmienianej ustawy dotyczą różnych dziedzin prawa i wielu odmiennych rodzajowo spraw. Ustalenie w związku z tym ewentualnego wzoru takich dokumentów byłoby dalece utrudnione. Nadto mogłoby w sposób znaczący utrudnić pracę sądów, którym faktycznie przysługuje swoboda w formułowaniu treści orzeczeń w konkretnych sprawach, w zależności od stanu faktycznego, którego rozstrzygana sprawa dotyczy.

Wobec powyższego, w ocenie projektodawcy, wskazane rodzaje dokumentów sądowych i notarialnych powinny zostać wyłączone spod zakresu zastosowania ustawy o dokumentach publicznych.

Niezależnie od opisanej wyżej sukcesywnej elektronizacji obiegu dokumentów sądowych, funkcje kontrolne związane z możliwością weryfikacji przez zainteresowanego zgodności z rzeczywistym stanem wynikającym z podjętego przez sąd rozstrzygnięcia, zapewniane są przez już istniejące urządzenia ewidencyjne, prowadzone (również w formie elektronicznej) na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2046; dalej „Regulamin”) i zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r.

w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 138, z późn. zm.), pomimo braku możliwości bezpośredniego dostępu do tych urzędów przez obywateli.

Prowadzenie urzędów ewidencyjnych stosowanych w sądach powszechnych (głównie repertoria) zostało w pełni zelektronizowane. Umożliwia to upoważnionym pracownikom sądu bieżący dostęp w czasie rzeczywistym do większości dokumentów sądowych. Pozyskane w ten sposób dane o postępowaniach są wykorzystywane m.in. do realizacji obowiązku przewidzianego w § 123 ust. 1 i 2 Regulaminu, zgodnie z którym pracownicy sądów pod numerami telefonów wskazanymi jako numery kontaktowe udzielają telefonicznie, bez ustalania tożsamości osób telefonujących, informacji jawnych o toczących się sprawach, w tym również m.in. informacji o terminie i sposobie rozstrzygnięcia sprawy. Udzielenie tej informacji następuje po wskazaniu przez osobę telefonującą: sygnatury albo oznaczenia stron lub co najmniej jednego uczestnika postępowania nieprocesowego i przedmiotu sprawy.

Przepisy te *de facto* statuuja więc istnienie po stronie administracji sądowej każdego sądu powszechnego (tj. posługując się nomenklaturą ustawy: formalnie wystawcy dokumentów sądowych) obowiązku zapewnienia w godzinach pracy sądu możliwości zweryfikowania, przez każdą osobę, przy wykorzystaniu ww. kanału komunikacji, podstawowych danych potwierdzających czynności urzędowej istnienia danego dokumentu sądowego, poprzez weryfikację treści posiadanego dokumentu z danymi, które w trybie bezwarunkowym podlegają przekazaniu w rozmowie telefonicznej z pracownikiem sądu. Oznacza to, że w każdym przypadku zainteresowany może porównać zgodność: sygnatury sprawy, pod którą dany dokument został wydany, daty jego wydania, rozstrzygnięcia oraz stron postępowania.

Powyższe w znaczący sposób zawęża pole do możliwych nadużyć związanych z podrobieniem lub przerobieniem treści takiego dokumentu, niemożliwych do wykrycia z wykorzystaniem tej metody. Należy podkreślić, że poza powszechnością, tj. dostępnością do ww. informacji bez konieczności wykazywania interesu prawnego w tym zakresie, niewątpliwą zaletą tego systemu jest oparcie go na komunikacji telefonicznej za pośrednictwem numerów wskazanych na stronie każdego z sądów (§ 122 ust. 1 pkt 4 Regulaminu). Oznacza to, że jest on w pełni dostępny również dla osób bez dostępu do systemów teleinformatycznych lub nie posiadających w tym zakresie specjalnie dedykowanych systemów, kont i profili służących obsłudze danego typu postępowania.

W kwestii istniejących zabezpieczeń, przywołania wymaga ustawa z dnia 10 maja 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. poz. 654), która wprowadziła m.in. obowiązek sądu dotyczący identyfikacji pozwanego przez numer PESEL (art. 208¹ k.p.c.), a następnie – również w postępowaniu klauzulowym – obecnego rozwiązania, o którym mowa w § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (Dz. U. z 2014 r. poz. 2324), przewidującego, że w treści klauzuli wykonalności wskazuje się numer PESEL lub NIP wierzyciela i dłużnika będących osobami fizycznymi lub numer w Krajowym Rejestrze Sądowym wierzyciela i dłużnika niebędących osobami fizycznymi.

Odrębną kwestią jest unormowany od wielu lat sposób nadawania klauzuli wykonalności tytułom egzekucyjnym, o których mowa w art. 777 § 1 pkt 1 i 1¹ k.p.c., wydanym w postaci elektronicznej (art. 783 § 3¹ k.p.c. wraz z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 października 2016 r. w sprawie czynności sądu związanych z nadawaniem klauzuli wykonalności elektronicznym tytułom egzekucyjnym oraz sposobu przechowywania i posługiwania się elektronicznymi tytułami wykonawczymi, Dz. U. poz. 1739).

Zabezpieczeniu odpisów orzeczeń służy procedura ich wydawania, zgodnie z którą – w przypadku, gdy podlegają one wykonaniu w drodze egzekucji – umieszcza się na tytule egzekucyjnym klauzulę wykonalności i opatruje ją podpisem sędziego albo referendarza sądowego, który wydaje postanowienie. Na oryginale orzeczenia umieszcza się wzmiankę o nadaniu klauzuli wykonalności. W razie potrzeby prowadzenia egzekucji na rzecz kilku osób lub przeciwko kilku osobom albo z kilku składowych części majątku tego samego dłużnika, sąd oprócz pierwszego tytułu wykonawczego może wydawać dalsze tytuły, oznaczając cel, do którego mają służyć i ich liczbę porządkową. Ponowne wydanie tytułu wykonawczego zamiast utraconego może nastąpić jedynie na mocy postanowienia sądu wydanego po przeprowadzeniu rozprawy. Na ponownie wydanym tytule wykonawczym czyni się wzmiankę o wydaniu go zamiast tytułu pierwotnego. W postępowaniu tym sąd ogranicza badanie do faktu utraty tytułu wykonawczego.

Wszczynając egzekucję na podstawie tytułu wykonawczego, stanowiącego opatrzone klauzulą wykonalności orzeczenie sądu lub referendarza sądowego jak również ugodę zawartą przed sądem, jeśli są one wydane w postaci elektronicznej, komornik jest obowiązany zweryfikować treść przedstawionego mu dokumentu uzyskanego z systemu

teleinformatycznego oraz zaznaczenia w tym systemie faktu prowadzenia egzekucji na podstawie tego tytułu.

Bardzo wyraźnego podkreślenia wymaga nadto wymóg zawiadomienia przez komornika dłużnika o wszczęciu egzekucji z podaniem treści tytułu wykonawczego, co pozwala na zweryfikowanie przedłożonego tytułu przez zobowiązanego. O ile zdecydowana większość pozostałych dokumentów objętych regulacjami ustawy ma za zadanie potwierdzać jakąś doniosłą prawnie okoliczność względem nieograniczonego kręgu adresatów, o tyle sądowy tytuł egzekucyjny mający podlegać wykonaniu względem konkretnej osoby jest wydawany przez sąd na podstawie stosunków prawnych i faktycznych łączących wierzyciela i dłużnika, po przeprowadzeniu postępowania, którego dłużnik również powinien być stroną i ma on również na etapie postępowania egzekucyjnego możliwość weryfikacji i podważania prawidłowości dokumentu.

Aktualnie wyroki, postanowienia, nakazy zapłaty, itp. tworzone są w systemach informatycznych, które funkcjonują w sądach – tam przechowywane są pliki zawierające wszystkie orzeczenia wydawane przez dany sąd, jak też dokumenty dotyczące innych czynności sądowych. Stan ten jest efektem dążenia do informatyzacji pracy wymiaru sprawiedliwości w możliwie jak najszerszym zakresie a także zautomatyzowania działań i odciążenia pracowników od obowiązków związanych z odręcznym wpisywaniem danych (np. sygnatura akt sprawy, dane stron czy uczestników postępowania, dane odnoszące się do daty orzeczenia, składu sędziowskiego oraz osoby protokolanta) do treści poszczególnych dokumentów.

Odnosząc się do zasad funkcjonowania Centralnego Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych (CREWAN), wskazać należy, że niezwłocznie po sporządzeniu aktu notarialnego, który ze względu na swą treść podlega zgłoszeniu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, notariusz opatruje elektroniczny wypis lub wyciąg aktu notarialnego kwalifikowanym podpisem elektronicznym i umieszcza elektroniczny wypis tego aktu Repozytorium (art. 92a § 2 i 5 oraz art. 110a § 2 Prawa o notariacie). Z tą chwilą notariusz otrzymuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zawiadomienie, które zawiera numer dokumentu w repozytorium, a także dzień, miesiąc i rok oraz godzinę i minutę jego umieszczenia. Notariusz dołącza zawiadomienie do oryginału aktu notarialnego, a drugi egzemplarz zawiadomienia wydaje stronie (art. 92a § 6 Prawa o notariacie). W nagłówku elektronicznego wypisu aktu notarialnego notariusz zaznacza,

że wydany dokument jest wypisem (art. 110a § 1 Prawa o notariacie). Do tych wypisów stosuje się odpowiednio przepisy art. 109 i art. 109a Prawa o notariacie (wypis ma moc prawną oryginału, a wypisy aktu notarialnego sprostowanego protokołem wydaje się z uwzględnieniem sprostowania).

Po wejściu w życie przepisów o elektronicznym postępowaniu rejestrowym, tj. z dniem 1 lipca 2021 r. (por. ustawę z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw.), wnioskodawca składając wniosek do sądu rejestrowego, we właściwym polu formularza elektronicznego wskazuje numer, jaki w repozytorium ma wypis aktu notarialnego, który chce dołączyć do wniosku. Numer ten jest zawarty w zawiadomieniu, które strona otrzymuje od notariusza po sporządzeniu i umieszczeniu wypisu aktu notarialnego w repozytorium. W momencie zarejestrowania wniosku przez sąd rejestrowy (*de facto* w momencie nadania sygnatury sprawie) dokument, którego numer w repozytorium został wskazany we wniosku, zostaje w sposób automatyczny przekazany za pośrednictwem systemu teleinformatycznego z repozytorium i dołączony do wniosku (art. 19d ust. 1 i ust. 2 cyt. wyż. ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym).

Od dnia 1 lipca 2021 r. notariusz ma także obowiązek pouczyć stronę aktu o sposobie i trybie składania wniosku w postępowaniu rejestrowym oraz o obowiązku podania w tym wniosku numeru wypisu lub wyciągu aktu w Repozytorium, jeżeli akt notarialny będzie zawierał w swej treści dane stanowiące podstawę wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS albo podlegał będzie złożeniu do akt rejestrowych podmiotu wpisanego do rejestru przedsiębiorców KRS (art. 92 § 1¹ Prawa o notariacie).

Centralne Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych (CREWAN) nie jest bazą danych służącą do powszechnego przeglądania, stąd, np. oczekiwanie wprowadzenia rozwiązań związanych z nieograniczonym dostępem do repozytorium (w tym dla osób fizycznych) byłoby sprzeczne z istotą jego funkcjonowania. Dostęp do zawartych tam dokumentów mają wyłącznie osoby uprawnione do ich otrzymywania, którym znane są konkretne numery z zawiadomienia i posiadanie tego numeru gwarantuje tylko dostęp do tego konkretnego wypisu czy wyciągu. Nie ma możliwości przeszukiwania tej bazy, a jedynie możliwy jest dostęp do konkretnego dokumentu „adresowanego” do uprawnionego do tej informacji. Nie jest możliwe wyszukiwanie dokumentów w repozytorium wg innego klucza (np. w celu przetwarzania) i system temu nie był dedykowany. Przyjęte rozwiązania

musiały uwzględniać zachowanie zasady poufności wynikającej zarówno z obowiązującej tajemnicy notarialnej, jak i z ochrony danych osobowych. Podkreślenia wymaga, że dysponentami danych zawartych w aktach notarialnych są strony. To strony otrzymują elektroniczną ścieżkę dostępu do swojego dokumentu zmagazynowanego w Repozytorium, poprzez otrzymanie indywidualnego kodu, który umożliwi im uzyskanie wypisu w wybranej przez siebie kancelarii notarialnej. Nie jest to zatem system, który otwiera innym podmiotom czy notariuszom dostęp do wszystkich danych zgromadzonych w Repozytorium. Notariusz po sporządzeniu aktu notarialnego będzie tylko technologicznie umożliwiał dostęp do konkretnych danych dla podmiotów do nich uprawnionych. Również sąd rejestrowy nie ma nieograniczonego dostępu do wypisów aktów notarialnych, system uniemożliwia dowolne pobranie dokumentu z uwagi na konieczność zachowania zasady poufności. System jest dla obywatela będącego stroną czynności notarialnej i tylko on decyduje, w jaki sposób z niego skorzysta.

Omawiane regulacje w sposób fundamentalny wpływają na bezpieczeństwo dokonywanych czynności oraz pewność obrotu prawnego, służą wszystkim uczestnikom tego obrotu, także osobom fizycznym, praktycznie wykluczając możliwość ingerencji i fałszerstwa zgromadzonych w Repozytorium dokumentów notarialnych, skracają „drogę” notariusz-sąd.

Podobnie na wzrost bezpieczeństwa obrotu prawnego wpływa także elektroniczne postępowanie wieczystoksięgowe.

Zgodnie art. 92 § 4 Prawa o notariacie, jeżeli akt notarialny zawiera przeniesienie, zmianę lub zrzeczenie się prawa ujawnionego w księdze wieczystej albo ustanowienie prawa, które może być ujawnione w księdze wieczystej bądź obejmuje czynność przenoszącą własność nieruchomości, chociażby dla tej nieruchomości nie była prowadzona księga wieczysta, notariusz sporządzający akt notarialny, nie później niż w dniu jego sporządzenia, składa wniosek o wpis w księdze wieczystej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe. Na żądanie strony czynności notarialnej, wniosek zawiera żądanie dokonania w księdze wieczystej także innego wpisu związanego z czynnością notarialną. Złożenie wniosku o wpis w księdze wieczystej przez notariusza za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe uważa się za złożenie wniosku przez stronę czynności notarialnej (art. 92 § 4¹ ustawy – Prawo o notariacie).

Za chwilę złożenia wniosku o wpis za pośrednictwem systemu teleinformatycznego uważa się godzinę, minutę i sekundę umieszczenia wniosku w systemie (art. 626⁶ § 1 k.p.c.).

Podlega on rejestracji w dzienniku ksiąg wieczystych i z tą chwilą następuje automatyczne zamieszczenie wzmianki o wniosku w księdze wieczystej. Wzmianka o wniosku jest jednym z elementów zasady jawności ksiąg wieczystych.

Nie powinno budzić wątpliwości, że powyższe rozwiązania w sposób oczywisty zwiększają bezpieczeństwo obrotu prawnego, także z udziałem osób fizycznych. Wykluczają możliwości zewnętrznej ingerencji w treść wniosku bądź sfałszowanie aktu notarialnego stanowiącego podstawę złożenia przez notariusza wniosku o wpis w księdze wieczystej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Podkreślić również należy, że księgi wieczyste są jawne (art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, Dz. U. z 2019 r. poz. 2204, z późn. zm., dalej „u.k.w.h.”), a każdy kto zna numer księgi wieczystej może bezpłatnie przeglądać księgę wieczystą za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (art. 36⁴ ust. 6 u.k.w.h.) – w Centralnej Bazie Danych Ksiąg Wieczystych (<https://ekw.ms.gov.pl>).

Odnosząc się do kwestii „dodatkowej weryfikacji”, o której mowa w art. 7 ust. 4 pkt 1 ustawy, dotyczącej minimalnych zabezpieczeń przed fałszerstwem przez możliwość weryfikacji autentyczności dokumentu publicznego w stopniu pierwszym, przeznaczonej dla osób sprawdzających autentyczność przedkładanych dokumentów publicznych bez użycia sprzętu technicznego, podnieść należy, że przepisy Prawa o notariacie precyzyjnie określają wymagania formalne wypisów aktów notarialnych. Zgodnie art. 110 § 3 Prawa o notariacie, w nagłówku wypisu aktu zaznacza się, że wydany dokument jest wypisem. Wypis powinien być dosłownym powtórzeniem oryginału, jednak poprawek i przekreśleń znajdujących się w oryginale nie należy zamieszczać w wypisie. Na końcu wypisu zaznacza się, komu i kiedy wypis wydano. Wypis podpisuje notariusz i opatruje pieczęcią. Wypis mający więcej niż jeden arkusz powinien być ponumerowany, połączony, parafowany i spojony pieczęcią. Przepis art. 110 § 3 stosuje się odpowiednio do wyciągów i odpisów.

Biorąc również pod uwagę zaawansowaną elektroniczną obrotu omawianymi rodzajami dokumentów sądowych, głównie w obszarze postępowań upadłościowych (restrukturyzacyjnych), rejestrowych i wieczystoksięgowych, a także elektroniczną obrotu notarialnego oraz zaproponowany kierunek nowelizacji ustawy o dokumentach publicznych, zauważyć również trzeba, że podobne działanie legislacyjne miało już miejsce w wyniku wejścia w życie (co do zasady) z dniem 4 grudnia 2020 r. ustawy z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1517,

z późn. zm.), zgodnie z którym w art. 5 w ust. 2 ustawy o dokumentach publicznych uchylony został pkt 28 dotyczący tzw. karty pojazdu (przepis art. 10 ww. ustawy zmieniającej wejdzie w życie z dniem 4 września 2022 r., zgodnie z jej art. 29 pkt 6). Proponowane obecnie rozwiązania stanowią zatem swoistą konsekwencję już raz podjętych przez ustawodawcę rozwiązań normatywnych w kwestii kierunku nowelizacji ustawy o dokumentach publicznych. Można bowiem uznać, że jeśli otoczenie normatywne określonej dziedziny regulujące działalność podmiotów wytwarzających dokumenty urzędowe (dokumenty publiczne), charakteryzuje się wdrożeniem zaawansowanych rozwiązań technologicznych przesuwających ciężar inkorporowanych w dokumencie tradycyjnym informacji do przestrzeni cyfrowej, można odstąpić od rygorów (przewidzianych w ustawie) mających na celu wzmocnienie pewności (wiarygodności) obrotu takimi dokumentami w dotychczasowym, klasycznym ujęciu tego zagadnienia.

Jak wynika z uzasadnienia projektowanej wówczas ustawy, zaniechanie dalszego wydawania ww. dokumentu motywowane było wdrożeniem projektu CEPIK 2.0 przez Ministerstwo Cyfryzacji (por. druk nr 388 Sejmu RP IX kadencji, link: <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/druk.xsp?nr=388>). Tym samym zaprzestanie wydawania karty pojazdu w dotychczasowej formie papierowej skutkuje przesunięciem ciężaru inkorporowanych w dokumencie tradycyjnym informacji do przestrzeni cyfrowej. Podobnie, w przypadku omawianego projektu ustawy zmieniającej, sfera bezpieczeństwa i użyteczności informacji pochodzących z postępowania sądowego przeniesiona zostaje do przestrzeni cyfrowej. W ocenie projektodawcy temu właśnie celowi służyć powinna również opisana tam elektronizacja postępowań i możliwości korzystania z zasobów elektronicznych. Trzeba w tym miejscu wskazać na kierunek działań legislacyjnych dotyczący chociażby postępowań w sprawach cywilnych, o których mowa w ustawie z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. poz. 2320), modyfikującej przepisy o wnoszeniu pism procesowych i doręczeniach sądowych, czy zmienione otoczenie normatywne wynikające z wejścia w życie (cytowanej w uzasadnieniu projektowanej ustawy) ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1909) oraz – w odniesieniu do dokumentów notarialnych – w cyt. wyżej ustawie o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw.

Pozostałe (poza uchycieniem art. 2 ust. 3 i art. 5 ust. 2 pkt 10-14) zmiany stanowią logiczną konsekwencję legislacyjno-redakcyjną powyższych zmian.

Odnosnie do nowelizacji art. 73 ust. 1 ustawy, o której mowa w projektowanym art. 1 pkt 10, tj. dotyczącej wydłużenia okresów przejściowych ważności wskazanych tam rodzajów dokumentów publicznych kategorii pierwszej i drugiej, czyli książeczki żeglarskiej, o której mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu (Dz. U. z 2020 r. poz. 1353, z późn. zm.) oraz określonych w ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2020 r. poz. 955, z późn. zm.), projektowana zmiana zakłada wydłużenie, odpowiednio do dnia 30 czerwca 2024 r. (książeczka żeglarska) oraz do dnia 1 października 2024 r. terminu wydawania dokumentów szczegółowo wskazanych w projektowanym pkt 5 i 6. W tym przypadku chodzi o: zaświadczenie uprawniające do przewozu lub przywozu broni i amunicji, zastępujące pozwolenie na broń, uprawniające do nabycia broni lub amunicji oraz zgody na wywóz z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej broni lub amunicji, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 44 tej ustawy, legitymację posiadacza broni oraz legitymację posiadacza terminowego pozwolenia na broń, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 31 ust. 1 oraz art. 39 ust. 3 tej ustawy, zaświadczenie uprawniające do nabycia broni, o którym mowa w art. 12 ust. 2 tej ustawy, legitymację osoby dopuszczonej do posiadania broni, o której mowa w art. 30 ust. 4 tej ustawy, świadectwo broni, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 31 ust. 1 tej ustawy, kartę rejestracyjną broni, o której mowa w art. 13 ust. 5 tej ustawy, zaświadczenie uprawniające do nabycia broni lub amunicji, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 44 tej ustawy, a także zgodę na wywóz z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej broni lub amunicji.

Należy zauważyć, że proces opracowania wzoru dokumentu publicznego wymaga zaangażowania wielu podmiotów: emitentów, podmiotów projektujących i wytwarzających blankiety dokumentów publicznych i druków zabezpieczonych, Komisji do spraw dokumentów publicznych jako organu zatwierdzającego wzór dokumentu w każdym jego stadium projektowania.

Procedura opracowywania wzoru dokumentu zabezpieczonego w Komisji do spraw dokumentów publicznych jest złożona i długotrwała. Ponadto, opracowane i zatwierdzone wzory dokumentów muszą zostać zlecone do wydruku przez wytwórcę wybranego w trybie przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, z późn. zm.). W procesie wydawania dokumentów publicznych należy uwzględnić również czas potrzebny na wydruk, a następnie dystrybucję do wielu organów, w tym również poza granicami kraju, np. do urzędów konsularnych.

Należy zauważyć, że konflikt zbrojny na Ukrainie spowodował napływ uchodźców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, co wiąże się ze zwiększoną liczbą zadań dla organów administracji publicznej, które są również emitentami dokumentów publicznych. Ponadto, aktualna sytuacja geopolityczna negatywnie wpływa na rynek transportowy, co niesie za sobą utrudnienia w pozyskiwaniu materiałów specjalistycznych potrzebnych do produkcji dokumentów publicznych, w szczególności od dostawców zagranicznych, a także powoduje spowolnienie dystrybucji wytworzonych dokumentów.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, termin wskazany w projekcie ustawy, tj. 1 października 2024 r. jest uzasadniony (odnośnie do dokumentów wydawanych na podstawie cyt. ustawy o broni i amunicji). Pozwoli on na prawidłową realizację przepisów wynikających z ustawy o dokumentach publicznych.

Jednocześnie Komisja do spraw dokumentów publicznych poinformowała Ministra Infrastruktury o braku zgodności książeczki żeglarskiej, będącej dokumentem publicznym pierwszej kategorii, z wymaganiami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 lipca 2019 r. w sprawie wykazu minimalnych zabezpieczeń dokumentów publicznych przed fałszerstwem, a tym samym z przepisami ustawy. W związku z tym zachodzi również potrzeba zmiany (uszczegółowienia) regulacji w stosunku do książeczek żeglarskich.

Proponuje się, by ustawa weszła w życie z dniem ogłoszenia, co wynika z pilnej potrzeby procedowania zmian, o których mowa w projektowanym art. 1 pkt 10 (dot. nowelizacji art. 73 ust. 1 ustawy), które z kolei powinny wejść w życie przed 12 lipca 2022 r.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461), w uzasadnionych przypadkach akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym.

W ocenie projektodawcy, niniejsza ustawa nie stanowi nowelizacji przepisów zmieniających w okresie ich *vacatio legis* (§ 91 ust. 2 i 3 Zasad Techniki Prawodawczej), w związku z czym nie dotyczy jej konieczność dostosowania do wymagań, aby nowelizację przepisów zmieniających, w okresie ich *vacatio legis*, wprowadzić w życie z dniem wejścia w życie tych przepisów zmieniających. Ustawa o dokumentach publicznych, jak wskazano

to wyżej, w odniesieniu do dokumentów sądowych i notarialnych, ma wejść w życie z dniem 12 stycznia 2023 r. (art. 80 pkt. 1). Ze względu jednak na pewność obrotu prawnego, proponuje się, aby postulowane rozwiązania weszły w życie jak najszybciej, tak aby adresaci przyjętych wcześniej i oczekujących na wejście w życie przepisów przewidujących objęcie dokumentów sądowych i notarialnych reżimem dokumentów publicznych mogli z łatwością zidentyfikować te regulacje jako uchylone bezpośrednio po uchwaleniu i ogłoszeniu nowelizacji.

Projekt ustawy nie dotyczy warunków określonych w uchwale nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M.P. poz. 205), ponieważ nie zawiera przepisów określających warunki wykonywania działalności gospodarczej.

Projekt ustawy nie będzie miał negatywnego wpływu na rynek pracy.

Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało negatywnego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Ponadto zakłada się, że jej wejście w życie nie będzie miało negatywnego wpływu na sytuację i rozwój regionalny. Nie spowoduje również dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Projekt ustawy nie stanowi przedmiotu regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa nie wymaga przedstawiania jej organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt ustawy, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348), został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów ww. ustawy.

W celu spełnienia wymogu, o którym mowa w § 42 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, projekt ustawy został skierowany do Koordynatora OSR, który w wyznaczonym terminie nie zajął stanowiska (termin upłynął w dniu 15 lutego 2022 r.).

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o dokumentach publicznych</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości – ministerstwo wiodące</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Katarzyna Frydrych – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Honorata Łopianowska – Dyrektor Departamentu Legislacyjnego Ustroju Sądów, tel. 22 52 12 764, Honorata.Lopianowska@ms.gov.pl</p> <p>Szymon Chrobak, sędzia - główny specjalista w Departamencie Legislacyjnym Ustroju Sądów, tel. 22 52 12 608, szymon.chrobak@ms.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 14 czerwca 2022 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac UD245</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Założeniem ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1660 i 1997 oraz z 2022 r. poz. 350, 655, 830 i 1002), zwanej dalej „ustawą”, która – co do zasady – weszła w życie w dniu 12 lipca 2019 r., było wprowadzenie reguły, że dokumenty wydawane przez organy publiczne są sporządzane na blankietach o ustalonym wzorze, z zabezpieczeniami utrudniającymi ich sfałszowanie. Nie budzi to wątpliwości w odniesieniu do dokumentów stwierdzających tożsamość lub istnienie uprawnienia, np. legitymacja, zaświadczenie, certyfikat czy zezwolenie.

Ustawa ta nałożyła również na sądy i notariuszy obowiązek sporządzania dokumentów na blankietach o ustalonym wzorze, z zabezpieczeniami utrudniającymi ich sfałszowanie – obowiązek ten ma wejść w życie z dniem 12 stycznia 2023 r. Oznacza to, że z tym dniem dokumenty wyszczególnione w art. 5 ust. 2 pkt 10-14 ustawy, staną się dokumentami publicznymi kategorii pierwszej, tj. najistotniejszymi z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa, których wytwarzanie odbywa się w sposób uwzględniający szczególnie środki bezpieczeństwa. W odniesieniu do dokumentów wydawanych przez sądy i notariuszy obowiązek ten dotyczyłby następujących rodzajów dokumentów:

- tytułów wykonawczych wydawanych przez sądy lub referendarzy sądowych,
- odpisów prawomocnych orzeczeń sądów, z których wynika nabycie, istnienie lub wygaśnięcie prawa, albo które odnoszą się do stanu cywilnego,
- odpisów orzeczeń lub zaświadczeń stwierdzających uprawnienie do: reprezentacji danej osoby, dokonania czynności prawnej bądź zarządu określonym majątkiem, wydawanych przez sądy,
- odpisów postanowień sądów i referendarzy sądowych w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności tytułom egzekucyjnym innym niż wymienione w art. 777 § 1 pkt 1 i 1¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.), gdy ich przedmiotem są tytuły egzekucyjne nie pochodzące od sądu,
- wypisów, odpisów i wyciągów dokumentów obejmujących czynności notarialne, o których mowa w art. 79 pkt 1-1b i 4, poświadczeń, o których mowa w art. 79 pkt 2, oraz protestów, o których mowa w art. 79 pkt 5 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz.U. z 2020 r. poz. 1192, z późn. zm.).

W latach 2010-2015 stwierdzono łącznie 361.310 przestępstw przeciwko dokumentom, co stanowiło średnio 60.218 przestępstw rocznie¹. Fałszerstwa te dotyczyły wszystkich rodzajów dokumentów, bez wskazania, ile spośród powyższej liczby czynów, związanych było z czynami dotyczącymi dokumentów sądowych i notarialnych. Nie oznacza to jednak, że takich czynów nie było, gdyż w przeszłości miały miejsce przypadki, np. przedstawiania komornikom sfałszowanych tytułów wykonawczych.

Według informacji nadesłanych przez poszczególne Izby Komornicze do Biura Krajowej Rady Komorniczej, w poszczególnych apelacjach komorniczych, liczba komorników, którzy potwierdzili wpływ wniosku egzekucyjnego z podrobionym tytułem wykonawczym po roku 2015 przedstawiała się następująco:

- 1) Rada Izby Komorniczej w Białymstoku – żaden z komorników nie zgłosił takiego zjawiska;
- 2) Rada Izby Komorniczej w Łodzi – z nadesłanych odpowiedzi przez komorników sądowych wynika, że skierowano do kancelarii komorniczych (w przybliżeniu) 6 wniosków egzekucyjnych z podrobionymi tytułami wykonawczymi;
- 3) Rada Izby Komorniczej w Poznaniu – 11 komorników poinformowało o zaistnieniu takich sytuacji;

¹ Uzasadnienie do projektu ustawy o dokumentach publicznych (druk nr 2153 Sejmu RP VIII kadencji).

- 4) Rada Izby Komorniczej we Wrocławiu – 9 komorników wskazało 9 przypadków skierowania do egzekucji wniosków z podrobionymi tytułami;
- 5) Rada Izby Komorniczej w Katowicach – według danych otrzymanych z 66 kancelarii komorniczych w trzech kancelariach zdarzyły się wnioski egzekucyjne z podrobionymi tytułami wykonawczymi;
- 6) Rada Izby Komorniczej w Rzeszowie – 9 komorników zgłosiło wpływ jednego wniosku i 1 komornik zgłosił wpływ 2 podrobionych wniosków;
- 7) Rada Izby Komorniczej w Warszawie – do kancelarii komorniczych wpłynęło łącznie 15 takich wniosków;
- 8) Rada Izby Komorniczej w Lublinie – stwierdzono wpływ 5 takich wniosków egzekucyjnych do kancelarii komorniczych,
- 9) Rada Izby Komorniczej w Szczecinie – stwierdzono 2 przypadki wpływu do kancelarii komorniczych podrobionych tytułów wykonawczych.

Odnośnie do dokumentów sporządzanych przez notariuszy, według sprawozdań MS-Not 24 notariusze sporządzili:

- w 2018 r. – 2.358.733 aktów notarialnych, 110.486 aktów poświadczenia dziedziczenia oraz 14.130.072 innych czynności notarialnych, w tym 13.038.959 poświadczeń,
- w 2019 r. – 2.526.190 aktów notarialnych, 123.608 aktów poświadczenia dziedziczenia oraz 15.349.630 innych czynności notarialnych, w tym 14.191.677 poświadczeń,
- w 2020 r. – 2.509.146 aktów notarialnych, 124.416 aktów poświadczenia dziedziczenia oraz 14.971.068 innych czynności notarialnych, w tym 13.816.252 poświadczeń.

Rady izb notarialnych zgłosiły Prezesowi Krajowej Rady Notarialnej następujące nieprawidłowości:

- Rada Izby Notarialnej w Katowicach – 3 notariuszy zawiadomiło Radę o możliwości popełnienia przestępstwa sfałszowania dokumentów (poświadczenie własnoręczności podpisu pod oświadczeniem na zamieszkanie najemcy w lokalu oraz oświadczeniem najemcy o podaniu się egzekucji z związku z zawartą umową najmu okazjonalnego, poświadczenie własnoręczności podpisu pod oświadczeniem o użyczeniu pojazdu i „pełnomocnictwem” do korzystania z pojazdu), państwowa służba celna Ukrainy zawiadomiła o 1 przypadku sfałszowania poświadczenia własnoręczności podpisu pod umową użyczenia pojazdu;
- Rada Izby Notarialnej w Krakowie – była informowana przez ukraiński urząd celny o 2 przypadkach sfałszowania poświadczenia własnoręczności podpisu pod umową użyczenia pojazdu;
- Rada Izby Notarialnej w Lublinie – była informowana przez ukraińskie urzędy celne o 18 przypadkach sfałszowania poświadczeń umów użyczenia pojazdów i poświadczeń własnoręczności podpisów na tych umowach;
- Rada Izby Notarialnej w Łodzi – do Rady wpłynęło 12 zapytań ukraińskich urzędów celnych co do prawidłowości poświadczenia podpisu pod upoważnieniami do korzystania z pojazdu oraz 1 zapytanie towarzystwa ubezpieczeniowego w Kijowie, w jednym przypadku notariusz potwierdził dokonanie czynności poświadczeniowej, w pozostałych przypadkach doszło do sfałszowania poświadczeń, nadto 1 notariusz zawiadomił Radę o otrzymaniu informacji od funkcjonariuszy Straży Granicznej o istnieniu sfałszowanego aktu notarialnego zawierającego pełnomocnictwo;
- Rada Izby Notarialnej w Rzeszowie – była informowana przez ukraińskie urzędy celne o 13 przypadkach wątpliwości co do dokumentów poświadczeniowych (poświadczenia własnoręczności podpisu dot. umów użyczenia pojazdów) oraz przez Wydział dw. z Przystępczością Zorganizowaną Komendy Powiatowej Policji w Jarosławiu o 1 przypadku sfałszowania upoważnienia do odbioru umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych;
- Rada Izby Notarialnej w Poznaniu – wskazała na 2 przypadki przedłożenia notariuszom sfałszowanych dokumentów notarialnych, takich jak wypis aktu notarialnego pełnomocnictwa do zbycia nieruchomości oraz wypis aktu notarialnego umowy, na podstawie której sprzedający nabył nieruchomość.

Pozostałe Rady, tj. Rada Izby Notarialnej w Białymstoku, Rada Izby Notarialnej w Gdańsku, Rada Izby Notarialnej w Szczecinie, Rada Izby Notarialnej we Wrocławiu oraz Rada Izby Notarialnej w Warszawie wskazały, że nie były informowane o przypadkach fałszowania wypisów aktów notarialnych oraz innych dokumentów notarialnych, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 14 ustawy. Przypadki fałszowania dokumentów notarialnych dotyczyły w zasadzie tzw. klauzul poświadczeniowych – poświadczeń własnoręczności podpisów (z reguły pod umowami użyczenia pojazdów), a nie wypisów czy odpisów aktów notarialnych, o których mowa w art. 79 pkt 1 Prawa o notariacie. W żadnej z przekazanych przez Rady informacji, nie wskazano również na przypadki fałszowania aktów poświadczenia dziedziczenia oraz europejskich poświadczeń spadkowych, o których mowa art. 79 pkt 1a-1b, a także protestów, o których mowa w art. 79 pkt 5 Prawa o notariacie.

Wątpliwości budzi, czy skala ewentualnych nieprawidłowości w posługiwaniu się dokumentami omawianej kategorii jest adekwatna do wdrożenia tak daleko idących skutków, w tym skutków natury ekonomicznej. Analiza względów praktycznych powyższych założeń, w tym zakładana perspektywa elektronizacji obrotu dokumentami sądowymi i notarialnymi, możliwość ich weryfikacji, a także dotychczas istniejące zabezpieczenia, upoważniają do postawienia tezy o nieproporcjonalności założeń ustawy o dokumentach publicznych w omawianym obszarze regulacyjnym.

Ustawa zakłada, że jedynym podmiotem, który będzie uprawniony do wytwarzania blankietów omawianej kategorii dokumentów, będzie wyspecjalizowany podmiot działający w formie jednoosobowej spółki skarbu państwa. Tak scentralizowany sposób

pozyskiwania blankietów, poza oczywistym zwielokrotnieniem kosztów ich wytwarzania, spowoduje także powstanie nowych wyzwań natury organizacyjnej, polegających na zapewnieniu każdemu z sądów odpowiedniego zapasu blankietów, a także ich cyklicznych dostaw zapewniających ciągłość ich wydawania interesantom.

Ponadto blankiety przedmiotowych dokumentów, będą podlegać szczególnym wymogom w zakresie bezpieczeństwa ich przechowywania w każdym sądzie. Wymogi te będą polegać na obowiązku zapewnienia, aby pomieszczenie, w którym są przechowywane, było zamknięte, a dostęp do niego posiadały wyłącznie osoby upoważnione. Jeżeli pomieszczenie takie będzie znajdować się na parterze, okna zewnętrzne będą musiały być odpowiednio zabezpieczone. Dostęp do takiego pomieszczenia będzie musiał być rejestrowany.

Dodatkowo uzasadnione wydaje się przypuszczenie, że dynamiczny rozwój technik informatycznych i wdrażanie ich w kolejnych obszarach funkcjonowania sądownictwa, może spowodować, że do czasu wejścia tych przepisów w życie, tj. 12 stycznia 2023 r., jak również w okresie następującym po tej dacie, coraz większa część orzeczeń będzie wydawana w postaci elektronicznej, a ich zabezpieczenie przed fałszerstwem będzie mogło odbywać się już na tym poziomie. Z tego względu, w odniesieniu do ww. dokumentów sądowych, zastosowanie tego typu technik zabezpieczeń może stać się bezprzedmiotowe, z punktu widzenia celów ustawy, tj. zapewnienia ich ochrony przed fałszerstwem.

Podobne wątpliwości budzą pierwotne założenia ustawy w odniesieniu do dokumentów notarialnych. W tej grupie dokumentów należy wskazać na rozwiązania wprowadzone ustawą z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 398, z późn. zm.), która – co do zasady – weszła w życie z dniem 9 kwietnia 2018 r. Zgodnie z art. 92a § 1 ustawy – Prawo o notariacie (dodanym ww. ustawą), Krajowa Rada Notarialna prowadzi Centralne Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych (zwane dalej „Repozytorium”) w systemie teleinformatycznym, w którym przechowuje się elektroniczne wypisy i wyciągi z aktów notarialnych sporządzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Krajowa Rada Notarialna w zakresie i na zasadach określonych w przepisach szczególnych zapewni notariuszom, sądom oraz innym organom państwowym uprawnionym na podstawie tych przepisów dostęp do Repozytorium oraz bezpieczeństwo Repozytorium, w szczególności ochronę danych zgromadzonych w Repozytorium przed nieuprawnionym dostępem, przetwarzaniem, zmianą lub utratą. Niezwłocznie po sporządzeniu aktu notarialnego zawierającego w swej treści dane stanowiące podstawę wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego albo podlegającego złożeniu do akt rejestrowych podmiotu wpisanego do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego notariusz umieszcza jego elektroniczny wypis w Repozytorium i opatruje kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Za pośrednictwem systemu teleinformatycznego notariusz otrzymuje zawiadomienie, które zawiera numer dokumentu w repozytorium, a także dzień, miesiąc i rok oraz godzinę i minutę jego umieszczenia. Notariusz dołącza zawiadomienie do oryginału aktu notarialnego, a drugi egzemplarz zawiadomienia wydaje stronie. W nagłówku elektronicznego wypisu aktu notarialnego notariusz zaznacza, że wydany dokument jest wypisem. Wypis ma moc prawną oryginału, a wypisy aktu notarialnego sprostowanego protokołem wydaje się z uwzględnieniem sprostowania.

Po wejściu w życie przepisów o elektronicznym postępowaniu rejestrowym, tj. z dniem 1 lipca 2021 r., wnioskodawca, składając wniosek do sądu rejestrowego, we właściwym polu formularza elektronicznego, wskazuje, numer jaki w repozytorium ma wypis aktu notarialnego, który chce dołączyć do wniosku. Numer ten jest zawarty w zawiadomieniu, które strona otrzymuje od notariusza po sporządzeniu i umieszczeniu wypisu aktu notarialnego w repozytorium. W momencie zarejestrowania wniosku przez sąd rejestrowy (de facto w momencie nadania sygnatury sprawy) dokument, którego numer w repozytorium został wskazany we wniosku, zostaje w sposób automatyczny przekazany za pośrednictwem systemu teleinformatycznego z repozytorium i dołączony do wniosku (art. 19d ust. 1 i ust. 2 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym).

Od dnia 1 lipca 2021 r. notariusz ma także obowiązek pouczyć stronę aktu o sposobie i trybie składania wniosku w postępowaniu rejestrowym oraz o obowiązku podania w tym wniosku numeru wypisu lub wyciągu aktu w Repozytorium, jeżeli akt notarialny będzie zawierał w swej treści dane stanowiące podstawę wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS albo podlegał będzie złożeniu do akt rejestrowych podmiotu wpisanego do rejestru przedsiębiorców KRS (art. 92 § 11 ustawy – Prawo o notariacie).

Należy także zwrócić uwagę na inne rozwiązania mające wpływ zarówno na bezpieczeństwo obrotu prawnego, jak i ochronę dokumentów notarialnych przed fałszerstwem. Niewątpliwie istotną rolę w tym zakresie odgrywa elektroniczne postępowanie wieczystoksięgowe, w tym składanie przez notariuszy wniosków o wpis w księdze wieczystej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, a także Rejestr Spadkowy prowadzony przez Krajową Radę Notarialną w systemie teleinformatycznym, w którym notariusz niezwłocznie po sporządzeniu aktu poświadczenia dziedziczenia lub europejskiego poświadczenia spadkowego dokonuje jego wpisu przez wprowadzenie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego danych wynikających z tego aktu lub poświadczenia. Sąd natomiast wpisuje prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, prawomocne postanowienie uchylające lub zmieniające postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku.

Ewentualny rozwój Centralnego Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych (CREWAN) jest możliwy w oparciu o treść art. 92a § 3 ustawy – Prawo o notariacie, zgodnie z którym wypisy aktów notarialnych innych niż określone w § 2 umieszcza się w Repozytorium, jeżeli wynika to wprost z odrębnych przepisów oraz pozwalają na to warunki organizacyjno-techniczne systemu teleinformatycznego.

Centralne Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych (CREWAN) nie jest przeglądowną bazą danych. Dostęp do zawartych tam dokumentów mają wyłącznie osoby uprawnione do ich otrzymania, którym znane są konkretne numery z zawiadomienia i posiadanie tego numeru gwarantuje tylko dostęp do tego konkretnego wypisu czy wyciągu. Nie ma możliwości przeszukiwania tej bazy, a jedynie możliwy jest dostęp do konkretnego dokumentu „adresowanego” do uprawnionego do tej informacji. Nie jest możliwe wyszukiwanie dokumentów w repozytorium wg innego klucza (np. w celu przetwarzania) i system temu nie był dedykowany. Przyjęte rozwiązania musiały uwzględniać zachowanie zasady poufności wynikającej zarówno z obowiązującej tajemnicy notarialnej, jak i z ochrony danych osobowych. Dysponentami danych zawartych w aktach notarialnych są strony. To strony otrzymują elektroniczną ścieżkę dostępu do swojego dokumentu zmagazynowanego w Repozytorium poprzez otrzymanie indywidualnego kodu, który umożliwi im uzyskanie wypisu w wybranej przez siebie kancelarii notarialnej. Nie jest to zatem system, który otwiera innym podmiotom czy notariuszom dostęp do wszystkich danych zgromadzonych w Repozytorium. Notariusz po sporządzeniu aktu notarialnego będzie tylko technologicznie umożliwiał dostęp do konkretnych danych dla podmiotów do nich uprawnionych. Również sąd rejestrowy nie ma nieograniczonego dostępu do wypisów aktów notarialnych, system uniemożliwia dobrowolne „zasysanie” dokumentu z uwagi na konieczność zachowania zasady poufności. System jest dla obywatela i tylko on decyduje, w jaki sposób z niego skorzysta.

Zgodnie art. 92 § 4 Prawa o notariacie, jeżeli akt notarialny zawiera przeniesienie, zmianę lub zrzeczenie się prawa ujawnionego w księdze wieczystej albo ustanowienie prawa, które może być ujawnione w księdze wieczystej bądź obejmuje czynność przenoszącą własność nieruchomości, chociażby dla tej nieruchomości nie była prowadzona księga wieczysta, notariusz sporządzający akt notarialny, nie później niż w dniu jego sporządzenia, składa wniosek o wpis w księdze wieczystej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe. Na żądanie strony czynności notarialnej, wniosek zawiera żądanie dokonania w księdze wieczystej także innego wpisu związanego z czynnością notarialną. Złożenie wniosku o wpis w księdze wieczystej przez notariusza za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe uważa się za złożenie wniosku przez stronę czynności notarialnej (art. 92 § 4¹ Prawa o notariacie). Za chwilę złożenia wniosku o wpis za pośrednictwem systemu teleinformatycznego uważa się godzinę, minutę i sekundę umieszczenia wniosku w systemie (art. 626⁶ § 1 k.p.c.). Podlega on rejestracji w dzienniku ksiąg wieczystych i z tą chwilą następuje automatyczne zamieszczenie wzmianki o wniosku w księdze wieczystej. Wzmianka o wniosku jest jednym z elementów zasady jawności ksiąg wieczystych.

Dodatkowo wskazać trzeba, że realia obrotu cywilnoprawnego wskazują na nieadekwatność objęcia zakresem ustawy omawianej kategorii dokumentów. Ich charakter, różnorodność ich treści i formy, a przede wszystkim liczba tych dokumentów powoduje, że stosowanie do nich określonych zmieniającą ustawą rygorów i wymagań jest nieuzasadnione. Najmniejszy bowiem sąd rejonowy sporządza i wydaje kilkadziesiąt odpisów orzeczeń (wyroków, postanowień) dziennie. Ustalenie w związku z tym ewentualnego wzoru takich dokumentów byłoby dalece utrudnione. Jednocześnie mogłoby to w sposób znaczący utrudnić pracę sądów, którym obecnie przysługuje swoboda w formułowaniu treści orzeczeń w konkretnych sprawach, w zależności od stanu faktycznego, którego rozstrzygana sprawa dotyczy. Obowiązek sporządzania niemal wszystkich orzeczeń wydawanych przez sądy (zarówno w pionie cywilnym, jak i karnym) według ustalonego wzoru na blankietach, których stosowanie będzie podlegało szczególnym rygorom na każdym etapie: produkcji, zamawiania, przechowywania, wydawania itd. spowoduje zwielokrotnienie nakładu czasu i pracy na wydanie obywatelowi odpisu najprostszego orzeczenia, zwiększy koszty funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości i może spowodować opóźnienia w pracy sądów. Podobnie należy przyjąć w odniesieniu do notariuszy sporządzających stosunkowo niewielką liczbę aktów notarialnych.

W chwili obecnej dokumenty sądowe i notarialne nie są wydawane na blankietach, lecz są drukowane na zwykłym papierze, następnie opatrywane odpowiednimi podpisami i pieczęciami. W połączeniu z możliwością ich weryfikacji przez organ wykonujący takie orzeczenie (sąd, komornik, organy administracji) jest to wystarczające dla zapewnienia bezpieczeństwa i pewności obrotu prawnego. Przepisy Prawa o notariacie precyzyjnie określają wymagania formalne wypisów aktów notarialnych. Zgodnie art. 110 § 3 Prawa o notariacie w nagłówku wypisu aktu zaznacza się, że wydany dokument jest wypisem. Wypis powinien być dosłownym powtórzeniem oryginału, jednak poprawek i przekreśleń znajdujących się w oryginale nie należy zamieszczać w wypisie. Na końcu wypisu zaznacza się, komu i kiedy wypis wydano. Wypis podpisuje notariusz i opatruje pieczęcią. Wypis mający więcej niż jeden arkusz powinien być ponumerowany, połączony, parafowany i spojony pieczęcią. Przepis art. 110 § 3 stosuje się odpowiednio do wyciągów i odpisów.

Omawiane regulacje wpływają na bezpieczeństwo dokonywanych czynności oraz pewność obrotu prawnego, służą wszystkim uczestnikom tego obrotu, także osobom fizycznym, praktycznie wykluczają możliwość ingerencji i fałszerstwa zgromadzonych w Repozytorium dokumentów notarialnych, skracają „drogę” notariusz-sąd.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Wobec powyższego proponuje się, by wskazane w pkt. 1 rodzaje dokumentów sądowych i notarialnych zostały wyłączone spod zakresu zastosowania ustawy o dokumentach publicznych.

Podkreślić należy, że podobne działanie legislacyjne miało już miejsce w wyniku wejścia w życie (co do zasady) z dniem 4 grudnia 2020 r. ustawy z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1517, z późn. zm.). W wyniku tej zmiany, w art. 5 ust. 2 ustawy o dokumentach publicznych uchylony został pkt 28 dotyczący tzw. karty pojazdu (przepis ten wejdzie w życie z dniem 4 września 2022 r.).

Proponowane obecnie rozwiązania stanowią zatem swoistą konsekwencję już raz podjętych przez ustawodawcę rozwiązań normatywnych w kwestii kierunku nowelizacji ustawy o dokumentach publicznych. Można bowiem uznać, że jeśli otoczenie normatywne regulujące działalność podmiotów wytwarzających dokumenty urzędowe, charakteryzuje się wdrożeniem zaawansowanych rozwiązań technologicznych przesuwających ciężar obrotu w kierunku obrotu elektronicznego, można odstąpić od rygorów mających na celu wzmocnienie wiarygodności obrotu takimi dokumentami w dotychczasowym, klasycznym ujęciu.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projektowana regulacja ze względu na stopień jej szczegółowości nie była poddawana analizie prawnoporównawczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Minister Sprawiedliwości	1	Informacja ogólnodostępna	Brak obowiązku określania wzorów jednolitych blankietów dokumentów sądowych i notarialnych wraz z wykazem minimalnych zabezpieczeń przed fałszerstwem.
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji	1	Informacja ogólnodostępna	Brak obowiązku kształtowania polityki bezpieczeństwa dla dokumentów sądowych i notarialnych poprzez wykaz minimalnych zabezpieczeń przed fałszerstwem oraz możliwość weryfikacji ich autentyczności.
Sądy	sądy apelacyjne – 11 sądy okręgowe – 46 sądy rejonowe – 318 Naczelny Sąd Administracyjny – 1 wojewódzkie sądy administracyjne – 16 wojskowe sądy okręgowe – 2 wojskowe sądy garnizonowe – 7	Ministerstwo Sprawiedliwości	Brak obowiązku sporządzania dokumentów sądowych i notarialnych na blankietach o ustalonym wzorze oraz z zabezpieczeniami, które utrudniają ich sfalszowanie.
Notariusze	3.671 (w 3.001 kancelariach notarialnych)	Ministerstwo Sprawiedliwości (wg stanu na 30.11.2020 r.)	Brak obowiązku zapewnienia szczególnych wymogów bezpieczeństwa w zakresie przechowywania blankietów dokumentów sądowych i notarialnych. Zmniejszenie obciążeń organizacyjnych związanych z brakiem konieczności stosowania szczególnych wymagań na każdym etapie postępowania z dokumentami.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został udostępniony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny” oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości w zakładce „Projekty aktów prawnych zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. z 2017 r. poz. 248) i § 4 uchwały Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt został przedstawiony następującym podmiotom:

a) do zaopiniowania: Krajowej Radzie Sądownictwa, Krajowej Radzie Notarialnej, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Krajowej Radzie Komorniczej,

b) do konsultacji: Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, Prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prezesom Sądów Apelacyjnych, Prezesom Wojskowych Sądów Okręgowych, Stowarzyszeniu Sędziów Themis, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich Iustitia, Stowarzyszeniu Sędziów Rodzinnych w Polsce, Stowarzyszeniu Sędziów Rodzinnych „Pro Familia”, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych, Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych Rzeczypospolitej Polskiej, Porozumieniu Samorządów Zawodowych i Stowarzyszeń Prawniczych.

Wyniki konsultacji publicznych zostały omówione w raporcie z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2021 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													

Źródła finansowania	<p>Wejście w życie przedmiotowej zmiany ustawy nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.</p> <p>Natomiast skutki finansowe wdrożenia ustawy o dokumentach publicznych, jedynie w odniesieniu do części 15. budżetu państwa – <i>Sądy powszechne</i>, spowodowałyby – z dniem 12 stycznia 2023 r. – wzrost wydatków do poziomu prawie 295 mln zł rocznie, co odpowiada sporządzeniu prawie 88 mln dokumentów sądowych liczących ok. 147,4 mln stron.</p> <p>Jednocześnie podkreślić należy, że powyższe oszacowania nie obejmują wzrostu wydatków ponoszonych przez strony czynności notarialnych, w związku z koniecznością zachowania wymogów ustawy w odniesieniu do obrotu notarialnego. Pominięte zostały również ewentualne koszty, które ponoszone byłyby w sądach administracyjnych i wojskowych, gdyż dotyczy wartości o charakterze marginalnym dla Oceny Skutków Regulacji. <i>Ratio legis</i> włączenia – na etapie projektowania ustawy w 2016 r. – dokumentów sądowych i notarialnych do katalogu dokumentów publicznych kategorii pierwszej, związane było z występującym wówczas zjawiskiem o charakterze przestępczym, którym było przedstawianie komornikom sądowym fałszywych tytułów wykonawczych. Tymczasem sądy wojskowe i administracyjne zazwyczaj nie rozstrzygają o majątkowych aspektach sporów między stronami stosunków cywilnoprawnych.</p> <p>Dla oszacowania skutków wejścia w życie przedmiotowej zmiany ustawy przyjęto następujące założenia:</p>											
	<table border="1"> <tr> <td>sprawy (karne + cywilne)</td> <td>14 553 478</td> </tr> <tr> <td>Uczestnicy</td> <td>73 342 971</td> </tr> <tr> <td>dokumenty sądowe, w tym:</td> <td>87 896 448</td> </tr> <tr> <td><i>Odписy</i></td> <td>73 342 971</td> </tr> <tr> <td><i>Wyroki</i></td> <td>14 553 478</td> </tr> <tr> <td>strony (dok.)</td> <td>147 364 776</td> </tr> </table>	sprawy (karne + cywilne)	14 553 478	Uczestnicy	73 342 971	dokumenty sądowe, w tym:	87 896 448	<i>Odписy</i>	73 342 971	<i>Wyroki</i>	14 553 478	strony (dok.)
sprawy (karne + cywilne)	14 553 478											
Uczestnicy	73 342 971											
dokumenty sądowe, w tym:	87 896 448											
<i>Odписy</i>	73 342 971											
<i>Wyroki</i>	14 553 478											
strony (dok.)	147 364 776											

koszt 1 strony (zł) 2 razem koszt dok. sądowych (zł) 294 729 552 Źródło: oszacowania na podstawie danych Ministerstwa Sprawiedliwości i wiedzy eksperckiej Należy zaznaczyć, że w przypadku nieznacznego zwiększenia liczby stron dokumentu, np. o 1 stronę w każdej z analizowanych grup spraw postępowania karnego i cywilnego, łączna liczba stron zwiększy się o 87,9 mln, do poziomu 235,3 mln stron, co w konsekwencji będzie generować wydatki na poziomie ok. 471 mln zł.								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń								
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2021 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162 ze zm.).						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze	Brak wpływu.						
Niemierzalne	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze	Brak wpływu.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń								

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

- tak
 nie
 nie dotyczy

- zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

- zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

- tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

Projektowana zmiana ustawy o dokumentach publicznych zniesie nałożony na sądy oraz notariuszy obowiązek sporządzania dokumentów publicznych na blankietach o ustalonym wzorze, z zabezpieczeniami utrudniającymi ich sfalszowanie.

Zniesienie obowiązku sporządzania niemal wszystkich orzeczeń wydawanych przez sądy (zarówno w pionie cywilnym, jak i karnym) według ustalonego wzoru na blankietach, których stosowanie będzie podlegało szczególnym rygorom na każdym etapie: produkcji, zamawiania, przechowywania, wydawania itd. pozwoli uniknąć obciążeń organizacyjnych sekretariatów sądowych związanych z odpowiednim postępowaniem na każdym etapie sporządzania dokumentów publicznych. Eliminacja tych wymogów spowoduje również zmniejszenie obciążeń notariuszy.

Przedmiotowa zmiana spowoduje brak konieczności zapewnienia szczególnych wymogów bezpieczeństwa w zakresie przechowywania blankietów dokumentów sądowych i notarialnych, a co za tym idzie brak obowiązku zapewnienia odpowiednich warunków w pomieszczeniach, w których dokumenty te są przechowywane, tj. odpowiednie zabezpieczenie okien, dostęp tylko dla osób upoważnionych, rejestracja dostępu do pomieszczeń.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

- środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe

- demografia
 mienie państwowe
 inne:

- informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Brak obowiązku sporządzania dokumentów sądowych i notarialnych na blankietach o ustalonym wzorze oraz z zabezpieczeniami, które utrudniają ich sfalszowanie.

Brak obowiązku zapewnienia szczególnych wymogów bezpieczeństwa w zakresie przechowywania blankietów dokumentów sądowych i notarialnych.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przewiduje się, że projektowana ustawa wejdzie w życie z dniem ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Efekty wejścia w życie projektowanych rozwiązań będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.

**Raport z konsultacji i opiniowania dotyczący projektu ustawy o zmianie ustawy
o dokumentach publicznych (nr UD245 w Wykazie prac legislacyjnych
i programowych Rady Ministrów)**

1. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania.

W ramach konsultacji publicznych i opiniowania projekt rozporządzenia został skierowany do następujących podmiotów:

a) do zaopiniowania: Krajowej Radzie Sądownictwa, Krajowej Radzie Notarialnej, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Krajowej Radzie Komorniczej,

b) do konsultacji: Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, Prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prezesom Sądów Apelacyjnych, Prezesom Wojskowych Sądów Okręgowych, Stowarzyszeniu Sędziów Themis, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich Iustitia, Stowarzyszeniu Sędziów Rodziny w Polsce, Stowarzyszeniu Sędziów Rodziny „Pro Familia”, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych, Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych Rzeczypospolitej Polskiej, Porozumieniu Samorządów Zawodowych i Stowarzyszeń Prawniczych.

W wyznaczonym terminie Prezes Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze przedstawił uwagę Prezesa Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze wskazującą, że w projekcie ustawy nie wskazano, w jaki sposób cele ustawy mają być osiągnięte w przypadku dokumentów w postaci, np. umorzenia zobowiązań, wyciągu z list wierzytelności, spisu wierzytelności wraz z wyciągami z planów podziałów funduszy masy upadłości w ramach Krajowego Rejestru Zadłużonych. Powyższe dokumenty stanowią tytuły egzekucyjne, a po nadaniu klauzuli wykonalności – tytuły wykonawcze. Natomiast KRZ przewiduje prowadzenie postępowania wyłącznie elektronicznie.

Pozostałe podmioty, do których skierowano projekt, nie zajęły stanowiska lub nie zgłosiły uwag.

Jak wynika z propozycji ujętych w części normatywnej oraz adekwatnych nawiązań w uzasadnieniu projektowanej ustawy, problematyka objęta uwagą pozostaje poza zakresem nowelizacji, o której charakterze stanowią głównie tzw. przepisy uchylające art. 5 ust. 2 pkt 10-14 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1660 i 1997), dalej „u.d.p.”, dotyczące sądowych tytułów wykonawczych i wypisów aktów notarialnych (odejście od systemu bezpieczeństwa

dokumentów publicznych zakładającego rejestrowanie takich dokumentów i wydawanie ich na określonych blankietach). Omawiana nowelizacja nie zmienia przy tym stanu prawnego wynikającego z przepisów art. 776 i nast. ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.), przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1909), przepisów ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1228 ze zm.), czy przepisów ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2021 r. poz. 1588 ze zm.) w odniesieniu do regulacji dotyczących tytułów egzekucyjnych i nadawania klauzuli wykonalności w postępowaniach regulowanych ich przepisami.

Wskazać też trzeba, że uchylane przepisy u.d.p. oczekują dopiero na wejście w życie, co ma nastąpić z dniem 12 stycznia 2023 r., co z kolei sprawia, że *de lege lata* problem przedstawiony przez autorów podniesionej uwagi (na gruncie KRZ) wydaje się nie mieć waloru prawnie doniosłego z punktu widzenia celów proponowanej nowelizacji.

2. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt nie wymagał zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej.

3. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa, wraz ze wskazaniem kolejności zgłoszeń albo informacja o ich braku.

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.